

свѣтска суета, грѣховна лъжа и дяволско искушение; на земята той глѣдалъ, като на мѣсто за изгнаничество и заточение; на всичката природа, той видѣлъ печатѣтъ на първобитното прокѣтие, а на себѣ си глѣдалъ като на есждѣ, въ когото туратъ различни нечистотии, къмъ умѣтъ си чувствувалъ недовѣрие измѣшано съ отврѣщание. Всичко това ся продължавало до тогава, до когато авторитетѣтъ на католицизмѣтъ си стоялъ на височината, която била недостъпна за критическа мисль. Но когато захванали да ся опитватъ да го свалатъ отъ тѣзи височина, и когато тѣзи опити захванали да ся повтарятъ по често и по често, когато, най послѣ, суммата на нѣколко щастливи опита образувала реформацията, тогава най заблуденитѣ католици били принудени да ся убѣдѣтъ въ това, че елементѣтъ на грѣховната лъжа проникналъ даже въ истѣлкованието на церковния догматъ; тогава исчезнала границата между областта на истиката и областта на лъжата; дошло, щото всѣки отдѣленъ чловѣкъ да издирва тѣзи граница съ силитѣ на умѣтъ си; и на прокѣтия еретикъ, и на спасающия ся католикъ по неволя идвало да размисляватъ изначало за това, за да ся побъждаватъ единъ — други съ полемически аргументи, а чрезъ нѣколко време за това че размисляванието станало навикъ и нужда. Чловѣцитѣ захванали да откриватъ истинни тамъ, гдѣто съвсѣмъ ги не предполагали. Земята ся завѣртѣла подъ краката на такива чловѣци, които били готови съ хиляди пжти да даватъ клѣтва, че тя всякога е стояла, и че сега даже още